

A termelés tudományos elemzése érdekében

A közeljövőben a Magyar Közgazdasági Társaság Csongrád Megyei Csoportjának kezdeményezésére és szervezésében kezdetét veszi — különböző tanfolyamokon — a megye közgazdászainak továbbképzése. A megyében dolgozó több száz közgazdász régi kívánságának és jogos igényének kielégítése történik meg a továbbképzés különböző formáinak beindításával.

Milyen okok indokolják ennek a régóta meglevő igénynek a megvalósítását? A megye közgazdászai számára eddig alapjában véve hiányoztak a tervszerű és színvonalas továbbképzési szervezeti keretei. Ez ideig olyan formát sem sikerült a közgazdászok számára találni, mint amilyen formában az MTESZ gondoskodik a műszaki értelmiség valamelyes továbbképzéséről.

A közgazdászok továbbképzését kényszerítő szükségességgel parancsolja a közgazdaságtudomány fejlődése és jelentőségének növekedése a szocializmus teljes felépítésének időszakában. E fejlődés nagyrészt a személyi kultusz légkörében elburjánzott, a gazdasági folyamatok elemzését nélkülöző dogmatizmus, valamint a marxizmus—leninizmus általánosan érvényes tételit elveto revizionizmus elleni harcban következett be. A közgazdaságtudomány fejlődése azzal jár, hogy egyrészt korrigálta azokat a helytelen tetteket, amelyeket korábban a közgazdászok a gazdasági folyamatok elemzéséből, de még inkább ennek az elmulasztásából helytelenül vontak le. (Pl. az ártermelés kategóriát felhasználásának az elhanyagolása, a termelőerők és termelési viszonyok teljes összehangjáról beszélve, a termelőerők racionális fejlesztésének bizonyos elhanyagolása, a nemzetközi munkamegosztás nem kielégítő fejlesztése stb.). Másrészt az uralkodóvá vált szocialista gazdasági viszonyoknak megfelelően kutatnia kell, hogyan használjuk ki a szocialista termelési viszonyok adta lehetőségeket a termelőerők gyorsabb fejlesztése érdekében, illetve a termelőerők gyors fejlődéséből a szocialista termelési viszonyoknak milyen új, konkrét formái következnek.

Ezért foglalkozik olyan kérdésekkel, hogy milyen módon kell a szocialista gazdaságban a jobb minőségű munkára ösztönözni, s hogyan lehet megtalálni az anyagi és tudati ösztönzés megfelelő viszonyát, a termelőerők fejlődése milyen új üzemi-gazdasági, szerve-

zeti formákat követel, a matematikai módszerek alkalmazásával hogyan határozhatjuk meg a társadalmi munkamegosztás helyes arányait stb.

A közgazdaságtudományok jelentőségének növekedése a tudományok rendszerében nagyrészt azazal függ össze, hogy a tudomány korunkban termelőerővé válik, ami részben azt jelenti, hogy a tudomány eredményeit alkalmazzák a termelésben, részben azt, hogy a termelési folyamat tudományos alapon valósul meg. A közgazdászok igen nagy részének — a termeléshez közelálló üzemi-tervező közgazdászoknak — a munkája a szó igaz értelmében termelő tevékenység. Nem véletlen, hogy napjainkban a termelőmunka fogalma átalakulóban van, nem lehet azt a fizikai munkára leszűkíteni, s nem véletlen, hogy a fejlett termelőerőkkel rendelkező országokban és gazdasági egységekben a közvetlen fizikai termelő tevékenységet folytatók és a termelőmunkát végzők aránya 1:10. Más szóval: a közgazdászok modern követelményeknek megfelelő továbbképzése a termelőerők fejlesztésének is egyik fontos kérdése. A különböző gazdasági irányító és vezető szervezetekben dolgozó közgazdászok pedig a termelési viszonyok konkrét formáinak (ár, bér, hitel, költségvetési rendszer) állandó tökéletesítésével járulnak hozzá a termelőerők fejlődéséhez. A változó feladatok megnövelik a különböző területeken dolgozó közgazdászokkal szembeni szakmai követelményeket.

A fentieknek megfelelően a közgazdászok továbbképzése azt a célt szolgálja, hogy egyrészt felfrissítse a közgazdászok szakmai ismereteit, másrészt megismertesse a közgazdaságtudomány legújabb eredményeit, harmadrészt azt, hogy közgazdászaink mindinkább alkalmassá váljanak a népgazdaság (az üzemek) előtt álló időszerű gazdasági feladatok elméleti és gyakorlati elemzésére és ezek megoldására.

Az érdeklődésnek megfelelően ez évben folytatjuk a tavaly megindult agrár-gazdaságtani tanfolyamot. A mezőgazdaságban mielőbb meg kell oldani azt az elmentmondást, hogy a tulajdonviszonyok nagyüzemiek, a termelés pedig még jelentősen kisüzemi. (Elegendő itt utalni arra, hogy a mezőgazdaság nettó termelésének mintegy 32 százalékat háztáji és kiscsigéző gazdaságok adják.) Sajátos ellentét nyilvánul meg abban is, hogy

a termelőerők fejlesztése szélesebb körű specializációt követelne meg, ugyanakkor a természetbeni elosztási formák nagy súlya éppen ennek egyik akadálya. Ezeknek az ellentmondásoknak a feloldásában kívánnak segítséget nyújtani a tanfolyam olyan témái, mint »A jövődilemmelozási és munkadíjazási formák fejlődése«, »A szocialista üzemszervezés újabb irányzatai«, »A jövődilemmelozás és a termelés kölcsönhatása« stb.

Ugyancsak továbbképző tanfolyamot indítunk az ügyviteli igazgatás automatizálása tárgyában is. A modern technikai viszonyok közepette nem termelő dolgozók aránya növekszik a termelőkhöz képest, ezt az arányváltozást lassítja az ügyviteli és igazgatás gépesítése, s egyben az üzemi elemzésekhez és közgazdasági kutatómunkához is alapvető szolgáltatást az elektronikus berendezések felhasználása.

S végül, megindul a továbbképzés a munkagazdaságtan keretében is. A munkagazdaságtan a közgazdaságtudomány egyre fejlettebb ágazata lesz.

A tanfolyamokon vizsgát tenni nem kell. Részt vehetnek középfokú (technikumi) végzettségűek, sőt a közgazdasági kérdések iránt érdeklődők is. A tanfolyamokon való részvétel részletkérdéseire (jelentkezés módja, részvételi díj stb.) a társaság helyi csoportja ad felvilágosítást. (MNB, Vár u. 5. szám.)

A fenti továbbképzési formákon kívül a helyi csoport elnöksége kezdeményezi és szorgalmazza a Közgazdaságtudományi Egyetem esti tagozatának Szegedre helyezését. Ennek jelentőségét részben abban látjuk, hogy kiszélesíti azoknak a körét, akik a legmagasabb fokú továbbképzésben részesülhetnek, mivel korábban személyi és anyagi okok miatt erre nem volt módjuk, részben pedig mód nyílik arra, hogy a közgazdasági munkakörben dolgozók — akik egyetemi végzettség megszerzésére kötelezettek — valóban közgazdasági végzettséget szerezzenek.

A társaság helyi csoportjának elnöksége azzal a kérelemmel fordul a tagsághoz és a megye összes közgazdászához, hogy mennyi nagyságban számban jelentkezzenek a nekik megfelelő továbbképzési formára. Úgy véljük, ezzel is hozzájárulnak a szocializmus építésének adódó közgazdasági feladatok jó megoldásához.

Dr. Nagy Lajos
tanszékvezető docens,
a helyi csoport elnöke

Nehéz őszi szántás

latokkal esetezte, hogy a jólét miként függ össze a vetéssel. A hallgatóság könnyezett. Sőt! Meg is éljeneztek Erőst, de mégsem vetettek. Csigaként vándoroltak a termény beszállító szekeret, vontatókat, sehogyan sem akart meggyorsulni a betakarítás.

Persze Erős nem esett kétségbe. Kitálalta, hogy egy kultúrőröszer keretében kell a figyelmet a vetés fontosságára irányítani. A műsor jeles művészek részvételével lezajlott, de minden megmaradt a régi. Elkor igénybe vette a megyei sportrepülőök egyik repülőgépjét, amelyről röplapot szórattat a falura. A gyengék figyelmesen elolvasták a vetésről írottakat, de az ügyet még ez sem segítette.

Más kísérletbe fogott. Hangosbeszélőn járta körbe a határt, s a modern technika segítségével dörögte el mondókját. Ezzel párhuzamosan az iskolában megszervezte, hogy a gyerekek otthon beszéltek a szülőkkel, és segítségüket kérték egy vetésről szóló dolgozat megírásához. Valamennyi hasznos, okos tanácsot kapott, mert minden dolgozat jeles lett. Ez idő tájban a falu egyetlen kocsmájá-

ban sört vagy fröccsöt már csak úgy adtak, ha az illető felmutatta a munkaejegyzékét, igazolva ezzel is, hogy mennyi munkaejegyzéget szerzett a vetésnél. De sajnos, sem a hangosbeszélő autót, sem a dolgozat nem segített, a kocsmai rendezet után pedig minden gyenge átjárt a szomszéd faluba inni, ahol egyébként kitűnően haladtak a vetéssel.

Mindezeket persze Erős jelentésben írta meg a járásnak, keményen vádolta a gyengék vetéssel szemben tanúsított makacsságát. A járáson csak a fejüket csóválták: Ejnye! Hát ezekre a gyengékre semmi sem hat?

A helyzetet aztán a véletlen segítette. Erősnek el kellett utaznia egy értekezletre, ahol a patronálás eredményeit beszélték meg. Maga helyett erre az időre a párttitkár bízta meg a patronálással, aki szépen átbálgatott a gyengékhez, egy délelőti körülnézett, s még aznap este falugyűlést hívott össze. Nem mondott ékes szavakat, nagyhatalús beszédet, csak ennyit:

— Emberek! A tsz vezetősége úgy határozott, hogy a kukorica, a cukorrépa és a burgonya betakarítása után, minden prémiumot, amit megígért, azonnal kioszt.

Bár nem éljeneztek őt meg, másnap meggyorsult a betakarítás, és egy hét múlva teljes erőből megkezdődött a vetés is.

Kezdes előtt

Készülődés a KISZ-oktatási évadra

Még néhány hét és megkezdődik a KISZ-oktatási évad. Már elkészültek a KISZ megyei, járási, városi bizottságainak oktatási programjai, amelyek alapján az alapszervezeti vezetőségek a helyi adottságoknak megfelelően döntik el, hogy milyen tanfolyamokat indítsanak. Már a legtöbb helyen kiválasztották a propagandistákat, s megkezdtek a hallgatóság toborzását is.

Az elmúlt években öröndetesen emelkedett a KISZ-oktatásban résztvevők száma, szélesedett a fiatalok köre. Ez azt mutatja, hogy a fiatalok többsége megérti a politikai képzés fontosságát.

Az első oktatási napon a propagandistákat hívja össze a városi KISZ-bizottság, hogy megbeszélje velük a tennivalókat. Szegeden nagyrészt képzett propagandisták dolgoznak, bátran rájuk lehet bízni a fiatalok nevelését. Ez pedig fontos, mert tőlük függ elsősorban a foglalkozások egészséges légköre és sikere.

Szükséges tehát, hogy a propagandista céltudatosan és határozottan eldöntse még az oktatás kezdete előtt: milyen módszereket vezesse szemináriumát. Ne csak részleteiben, egy-egy előadásra készülve, hanem átfogóan, egészében ismerje a tanfolyam anyagát és hallgatóit is minél jobban. Vegye figyelembe a fiatalok iskolázottságát, szakmai felkészültségét és politikai képzettségét, vagy életkori sajátosságait. Ha a szemináriumra csak tízen, tízenketten járnak, az előadónak

akkor is olyan felelősséggel kell felkészülnie mondanivalójára, mintha zsúfolt teremben szólna. A fiatalok hamar észreveszik, hogy vezetőjük mennyire veszi komolyan a foglalkozásokat, s ők is ennek megfelelően viselkednek.

Egy tanfolyam sikeres munkája természetesen még sok más tényezőtől tevődik össze. Fontos dolog például a szervezés. Több helyen, sajnos, még ma is úgy toborozzák a fiatalokat, hogy az alapszervezet KISZ-titkára odamegy valakihez, s elkezd »agítani«: »Jössz szemináriumra?« »Nem!« — hangzik a válasz. »Na, ne tréfálg, muszáj valakinek!«

»Menjen a csuda!« — Ez a jelenet megismétlődhet néhányszor, míg végül is a fiatal beleegyezését adja, de csak azért, hogy békén hagyják. Előfordul az is, hogy a titkár, úgy menet közben közli munkatársaival: »Felirtalak szemináriumra«. Az ilyen és hasonló szervezési következménye azután nem is lehet más, mint az, hogy rövidesen megcsappan a hallgatók száma, vagy — közös program folytatása volt.

Sok-sok türelemmel úgy formáljuk, alakítsuk tehát a szemináriumokat, hogy azok színességükkel, érdekességükkel vonzzák a fiatalokat. Ez valamennyi KISZ-vezetőtől, propagandistától, minden ifjú kommunistától akkora lendületet és lelkesedést követel, hogy példájukkal magukkal ragadják környezetüket.

Amikor már együtt van a kör, a legnagyobb és legne-

hezebb feladat a fiatalok bevonása a közös munkába. Néhány helyen ez azért nehézzé, mert a foglalkozások nem eléggé érdekesek, nem kötik le a fiatalok figyelmét. Jól bevált módszer a foglalkoztatás. Mindenkit felkészít, ha olyan feladatot kap, amely erejének, képességeinek megfelelő. Aki némi kezűgyességgel rendelkezik, készítsen grafikonokat, térképeket, rajzokat. A verskedelő szavalatokkal szerepelhet. Olykor kisebb jelenetek is előadhatók. Helyes módszer lehet az is, hogy az előadásokat egy-egy hallgató tartja, a propagandista csak kiegészíti azt és összefoglalja a vitát.

Egy jól működő kör vezetője mondotta, hogy náluk azért mentek rendjén a dolgok, mert összerförtött a kollektíva. A fiatalok nemcsak a szeminárium ideje alatt találkoztak, hanem állandóan közös programjaik voltak. Összehozta őket a közös színházlátogatás, és moziba járás, a sok klubdelután, s így amikor szemináriumra mentek, az már a közös program folytatása volt.

Sok-sok türelemmel úgy formáljuk, alakítsuk tehát a szemináriumokat, hogy azok színességükkel, érdekességükkel vonzzák a fiatalokat. Ez valamennyi KISZ-vezetőtől, propagandistától, minden ifjú kommunistától akkora lendületet és lelkesedést követel, hogy példájukkal magukkal ragadják környezetüket.

Méry Éva

Lassú az építkezés a szegedi járás tsz-eiben

A szegedi járás tsz-ei új létesítmények építésére ebben az évben 30 millió 253 ezer forintot kaptak hosszú lejáratú hitelként a járási tanács építési keretéből. Ez az összeg

384 különféle új létesítmény építésére

szolgál. A beruházások között számos nagyobb tételű összeg is szerepel, például 10 növénydekmarna-istálló építése, amelyre 3 millió 285 ezer forintot fordítanak továbbá tizennégy darab dohánypajta. Legnagyobb összegét, 9 millió forintot 273 csőkut építésére szánták.

A 30 millió 253 ezer forintból augusztus végéig 17 millió 63 ezer forintot használtak fel a tsz-ek az új

létesítményekhez. Ez az összeg igen kevés, s azt mutatja, hogy

az építkezések üteme lassú,

s félő, hogy év végéig a tervezett létesítmények közül több nem készül el. A beruházási összeg felhasználásának lassú ütemét objektív akadályokkal is lehet magyarázni mindamellett, hogy

több tsz-ben nem fordítottak kellő gondot az építkezések időbeni megkezdésére,

illetve annak befejezésére. Mint már említettük, 14 darab dohánypajta építését tervezték, amely 42 hold termés befogadására lenne elegendő. Sajnos, eddig mindössze 6 dohánypajta készült el, holott mind a 14-re égetően szükség lenne.

Kora tavasztól fogva különböző építési anyagokat nem lehetett kapni. Az építkezésekhez szükséges betonvasakat például az AGROKER nem tudta időben szállítani. A járási tanács illetékes osztályától kapott információ szerint az erdőgazgatóság a megrendelt faanyagot csak májusban szállította le. Három garnitúrát viszont rossz méretben szállított, s vissza kellett küldeni, mert nem tudták felhasználni.

Noha a tsz-ek az anyagutalványokat időben megkapták, mégis kénytelenek voltak késlekedni a szállítással, mert hol kavicsot, hol meszet, vagy cementet nem kaptak. A csengelei Kelópaták Tsz-ben viszont akkor is várakoztak a dohánypajta építésével, amikor már volt cementjük. Csak hogy a cementet nagylelkűen kölcsönadták a Csongrád megyei Tatarozó és Építőipari Vállalatnak anélkül, hogy az anyag visszaadásáról pontos határidőre megállapodást kö-

töklet volna. Ugyancsak ebben a tsz-ben szolgálati lakás építését is tervezték, hogy az agronómus megfelelő lakáshoz jusson. A tervezésnél azonban nem jutottak tovább, mert a tsz tulajdonát képező telek, amelyen a szolgálati lakást építették volna, kívül van a községen és majoron, s ez nem teszi lehetővé, hogy építési engedélyt kapjanak. Vagy mégse olyan sürgős a szolgálati lakás felépítése?

A csengelei tsz-ekben általában késlekednek a dohánypajta építésének megkezdésével. Sem a Kelópaták, sem az Egyetértés, sem pedig a Vadgerlés Tsz-ben nem kezdtek még hozzá a dohánypajta építéséhez, holott itt 7 darab dohánypajta építéséről van szó.

Sajnos, a legnagyobb tételű beruházás is csorbát szenvedett.

A tervezett 273 darab csőkútból eddig mindössze 25-öt adott át rendeltetésének a Járási Tsz-ek Építési Önálló Közös Vállalkozása.

Ez a vállalat szintén anyaghiány miatt nem tudott eleget tenni a megrendelésnek. Nem kaptak a csőkutakhoz szükséges fekete gázcsövet, valamint szűrőszövetet. Ugyanakkor a tervezési munkálatokat is későn kezdték el, mert vita volt a körül, hogy a csőkutakhoz kell-e vízjogi engedély. Mint azt később felsőbb fórumok eldöntötték, 20 méter mélységig a csőkutak használatához nem kell ilyen engedély.

A beruházási összeg teljes felhasználására természetesen van még idő, éppen ezért

a megkezdett munkáknak a befejezését gyorsítani kell,

Az Erős Tsz elnöke, nevezzük Erős Jánosnak, a Gyenge Tsz-t patronálta. Sűrűn persze nem jelent meg a Gyenge Tsz-ben, de amikor betoppantott, mindig fűszeresen, izesen mondta el a magáét. A járásnál nemrég figyelmzették őt, hogy a Gyenge Tsz előreláthatóan megint lemarad az idei őszi vetéssel, s ezért jó lenne, ha Erős jobban kezébe venné a dolgokat. Erős magabiztosan mosolygott és másnap felkereste a gyengéket.

Összehívta az embereket és nagyon szép beszédet mondott. Méltatta a búzatermelés világszínvonalát, a korszerű agrotechnika követelményeit, és még sok minden mást. Az emberek megtapsolták és Erős megnyugodva hazament. Pár nap múltán értesítette őt a járás, hogy a Gyenge Tsz-ben nyoma sincs a vetésnek.

Erős megcsóválta fejét, felkereste a gyengék elnökét, s megkérte őt, hogy kerítsen elő egy olyan embert, aki szépen tud írni. Megérkezett az ember, s hozott magával egy meszesvödört. Megkapta a parancsot, hogy minden ház, kerítés oldalára pingálja oda az alábbi szöveget: »Aki máma jól elvet — Holnapra kacagva nevet.« A kínrim estére ott díszelgett minden ház falán, de a vetés még ettől sem indult meg.

Erős erre falugyűlést hívott össze. Drámai szavakkal méltatta a nemzetközi helyzet problémáit, majd arról is szólt, hogy vetni kéne. Pompás hason-

Griff Sándor